

Ξαφνικά η Αλεξάνδρεια άλλαξε όψη. Τα κτίρια, οι δρόμοι καθάρισαν από τη μιζέρια. Έλαμψαν. Είδα και κατέγραψα πως κάτω από τους ξεφτισμένους σοβάδες, υποβόσκει η παλιά αίγλη. Είχα την αίσθηση, πως αν κάποιο χέρι ξεσκόνιζε από τις προσόψεις των κτιρίων τη σκόνη της ερήμου, θα αποκαλυπτόταν όλο το μεγαλείο και το μυστήριο που την περιβάλλει.

Κοιτούσα γύρω μου μαγεμένη και άφησα να με παρασύρει το πλήθος δεξιά και αριστερά, αδιαφορώντας για την πορεία μου και χωρίς να το καταλάβω, βρέθηκα σε ένα καταπληκτικό πάρκο. Κάθισα ξέπνοη σ' ένα παγκάκι, απόλαυσα τα χρώματα των λουλουδιών και χαλάρωσα εισπνέοντας δεκάδες ευωδιές.

«Να καθίσω δίπλα σας», ρώτησε ευγενικά ένας καλοβαλμένος, ηλικιωμένος κύριος.

«Φυσικά», απάντησα και του έκανα χώρο.

«Πρώτη φορά έρχεστε στην Αλεξάνδρεια;»

«Πως το καταλάβατε ότι είμαι ξένη», ρώτησα αντί για απάντηση.

«Από τον θαυμασμό με τον οποίον κοιτάζετε γύρω σας. Σας αρέσει η πόλη;»

«Δεν τη χορταίνω.»

«Είμαστε περίεργα όντα εμείς οι άνθρωποι. Μας ενεργοποιεί το μυστήριο. Και η Αλεξάνδρεια είναι μια πόλη που εξάπτει τη φαντασία. Κοιτάς γύρω σου και αναρωτιέσαι: ίσως σε αυτό το σημείο να ήταν ο Φάρος, εκεί η βιβλιοθήκη, ίσως κάτω από εδώ που καθόμαστε να βρίσκεται ο τάφος του Μεγαλέξανδρου, λίγο πιο κάτω τα ανάκτορα της Κλεοπάτρας, το Καισάριον και τόσα άλλα!»

Σφάλισα τα μάτια για να βοηθήσω τη φαντασία μου να διεγερθεί, να οραματιστώ όλα τούτα, και όταν τα άνοιξα, δεν ήταν δίπλα μου. Λες και τον κατάπιε η γη! Σηκώθηκα ψάχνοντάς τον. Τίποτα!

Λίγο πιο πέρα καθόταν μία κυρία μ' ένα μωρό στο καρτσάκι. Την πλησίασα και ρώτησα μήπως είχε δει, προς τα πού πήγε ο κύριος που καθόταν πριν λίγο μαζί μου. Εκείνη, με κοίταξε βλοσυρά και απάντησε, πως όση ώρα ήταν εκεί, ήμουν μόνη. Προσπάθησα να διαμαρτυρηθώ, μα το αυστηρό της βλέμμα με έκανε να προχωρήσω στην αλέα αλαφιασμένη. Σαν απομακρύνθηκα αρκετά, κατέρρευσα σε άλλο παγκάκι συγκλονισμένη.

Τι μου συνέβη; Φάντασμα ήταν; Μιλούσα μόνη μου; Με χτύπησε ο ήλιος στο κεφάλι; Χθες άκουγα τον παππού της Ιρνάκ χωρίς να μιλάει και σήμερα έστησα ολόκληρη κουβέντα με μια σκιά του νου μου. Τι έχω πάθει;

Πίεσα τους κροτάφους με δύναμη προσπαθώντας να βάλω τις σκέψεις μου σε τάξη. Συμπέρανα πως λαγοκοιμήθηκα. Αυτό ήταν! Παιχνίδια του Ίκελου και του Μορφέα. Σκέψεις που ποτέ δεν εξωτερικεύτηκαν, γέμισαν εικόνες και μορφές τα όνειρά μου.

Αναθάρρησα. Έκλεισα τα βλέφαρα τόσο, όσο αρκεί στο φως να λαμπιρίζει και να δημιουργεί σκιές-μορφές στα τσινόρα μου. Ένωσα δίπλα μου να θροΐζουν μεταξωτά και κουκουλάρικα λινά. Άκουσα γέλια, χαριεντισμούς και ρεβεράντζες στα Ελληνικά και Γαλλικά. Κεφάτη άρχισα να παρακολουθώ τα παιχνιδίσματα του νου μου και αφέθηκα να περιπλανηθώ στις φαντασιώσεις μου:

“Θα έλθεις το απόγευμα στην Λαΐδης Μαθίλδη;”

“Δεν το νομίζω, έχω να ολοκληρώσω μία μετάφραση δια την υπηρεσίαν”

“Ήκουσα πως θα παρουσιάσει ο Καβάφης την νέαν ποιητικήν του συλλογήν.”

“Τότε το πράγμα αλλάζει!”

Ο Καβάφης! Κι εγώ η ηλίθια κάθομαι αποχαυνωμένη, χαμένη σε αναμνήσεις που δεν μου ανήκουν; Χώθηκα γρήγορα σ’ ένα ταξί. «Οδός Λέψιους αριθμός 4», είπα στον οδηγό και βολεύτηκα κοντά στο παράθυρο χαζεύοντας το δρόμο. Δυο τετράγωνα ήταν αρκετά, για να συνειδητοποιήσω, πως το να οδηγείς σ’ αυτή την πόλη και να μην τρακάρεις είναι μέγας άθλος!

Οδηγούν με το ένα χέρι, γιατί με το άλλο κορνάρουν ακατάπαυστα. Αν τύχει σε στρογγυλή πλατεία, βλέπεις να έρχονται κατά πάνω σου ξεμπουκάροντας από τις γωνίες όλες οι αυτοκινητοβιομηχανίες: Φορτηγά, λεωφορεία, τραμ πήχτρα στο κόσμο, Ι.Χ, ταξί και λιμουζίνες. Και όλα κορνάρουν παλαβά, σαν του λούνα-παρκ τα συγκρουόμενα. Μέτρο και σταυροκόπημα. Στο παρά τρίχα και τούτη τη φορά γλίτωσες τη ζωή σου! *“Ο Σώζων εαυτόν σωθήτω”!*

Με άφησε στη διασταύρωση των οδών Ινσταμπούλ και Ζαγλούλ στην καρδιά της Αλεξάνδρειας. Δυο στενά πιο πάνω ανακάλυψα την οδό Λέψιους. Είχε φάρδος το πολύ δυο μέτρα. Το τέσσερα αντιστοιχούσε σε μια παλιά δίφυλλη, ξύλινη πόρτα. Οι τοίχοι ξεφτισμένοι, όμως, το κτίριο φάνταζε στα μάτια μου αρχοντικό. Νεοκλασική Ιταλική γραμμή, λες και ξεκόλλησε από κάποια γωνιά της Μεσσήνας ή του Παλέρμο. Ανέβηκα τις σκάλες. Ο ήλιος που έμπαινε από τα πίσω παράθυρα, αντανakλούσε πάνω στα σκαλοπάτια πορτοκαλί αποχρώσεις. Ακούμπησα με σεβασμό την ξύλινη κουπαστή, σαν να χάιδευα τα λεπτά ακροδάχτυλα του γηραιού πια Καβάφη. Βούρκωσα.

“Κάθε άνθρωπος έχει και αιθερικό σώμα, την αύρα του, κι ας μην την βλέπουμε εμείς οι θνητοί. Μας περιζώνει, μας χαρακτηρίζει και εμποτίζει όλα τα πράγματα γύρω μας. Αύρα, που επιζεί του φυσικού σώματος, και μεταφέρει σε άλλα πεδία, τις από εδώ εμπειρίες μας”, λέει η Βερονίκη.

Κι εγώ, αυτό το ένιωσα στο σπίτι του Μεγάλου μας ποιητή. Αφουγκράστηκα το μεγαλείο της σκέψης του, τον πόνο της ψυχής του και κατάλαβα αυτοστιγμεί, πως τα έπιπλα που ήσαν μέσα στο διαμέρισμα του δευτέρου ορόφου, δεν ήσαν τα δικά του. Αγγίζοντάς τα, δεν ένιωσα τις ίδιες δονήσεις με εκείνες στο ζεμπερέκι της μπαλκονόπορτας, που άνοιξα για να δω τη θέα. Προσπάθησα να δω ό,τι και εκείνος όταν έγραφε τους στίχους:

*“Και βγήκα στο μπαλκόνι μελαγχολικά-
βγήκα ν’ αλλάζω σκέψεις
βλέποντας τουλάχιστον
ολίγη αγαπημένη πολιτεία,
ολίγη κίνηση του δρόμου και των μαγαζιών.”*

Μάταια! Είδα η πεζή, το καμπαναριό του Άγιου Σάββα, το μισογκρεμισμένο Ελληνικό νοσοκομείο και τις αυλόπορτες των πορνείων. Ενώ εκείνος, έβλεπε Ιερά. Ιερά που θεραπεύουν την ψυχή, τον νου και τη σάρκα!

Και εκεί, αναπάντεχα συνειδητοποίησα πως με τα γραπτά του αυτά τα τρία προσπαθούσε να θρέψει, να παρηγορήσει, να καταπραΐνει, να επουλώσει, να συγκεράσει, και να συμφιλιώσει.

“Κι αυτό είναι το πιο δύσκολο, παρότι είναι ο προορισμός του κάθε ανθρώπου”, είχε πει ο Στεφάν, στη Σίουα.

“Γιατί είναι δύσκολο;”

“Διότι, το καθένα έχει τις δικές του προτεραιότητες, που δεν ταυτίζονται μεταξύ τους. Υπηρετείς αλόγιστα το σώμα, διαταράσσεται η ισορροπία της ψυχής. Υπηρετείς την ψυχή, αντιστέκεται ο νους, κι αυτό είναι που μας κάνει δυστυχείς. Το ίδιο έλεγε και ο Απόστολος Παύλος: Βλέπω δέ έτερον νόμον εν τοις μέλεσί μου, αντιστρατευόμενον τω νόμω του νοός μου και αιχμαλωτίζοντάς με εν τω νόμω της αμαρτίας τω όντι εν τοις μέλεσί μου.”

Έμεινα αρκετή ώρα στον χώρο διαβάζοντας τα φωτοτυπημένα γραπτά του, μέχρι που ένα γκρουπ φωνασκούντων Ελλήνων εισέβαλε και με επανέφερε στην ωμή πραγματικότητα.

“Ερμιόνη, κοίτα αυτό είναι το κρεβάτι και κείνο το γραφείο, είναι του Καβάφη.”

“Ποιος ήταν αυτός;”

“Ένας ποιητής. Δεν τον ξέρεις;”

“Όχι. Και γιατί μας έφεραν εδώ;”

Κατέβηκα σιωπηλή τα σκαλοπάτια. Κάθισα στο κεφαλόσκαλο της εισόδου. Αν γύριζε ο Καβάφης σκέφτηκα, σίγουρα θα πετούσε έξω της Πηνελόπης, όλους τους μνηστήρες. Όλους αυτούς που βεβηλώνουν τον χώρο. Ναι, θα προτιμούσα να δω ανακατεμένα χαρτιά και φύλλα με σημειώσεις πάνω σ' ένα γραφείο, παρά τούτη την απρόσωπη, προσποιητή ευταξία. Μπορεί αυτό να ήταν το σπίτι του, μα σίγουρα η ατμόσφαιρα δεν θα ήταν έτσι, όταν δημιουργούσε, πετούσε, αναπολούσε, συνέθετε, ονειροβατούσε ο ποιητής.

Μήπως είμαι απόλυτη στην κρίση μου; Έστω κι έτσι, τούτος ο χώρος μπορεί κάτι να προσφέρει στους μνημένους. Ίσως, να ήταν η μόνη δυνατή προσπάθεια διατήρησης της μνήμης του "ζωντανής".